Interventi mill-udjenza u konklużjoni mis-Sedja

Prof. Arnold Cassola: Sur President, naħseb li bl-interventi li saru mill-kelliema rajna lati differenti tal-kitbiet u l-ħsibijiet ta' Oliver Friggieri. Jien jinteressani nara l-attwalità tiegħu u kemm tgħallimna mil-lezzjoni politika tiegħu. Naturalment, jien se nagħfas daqsxejn fuq il-feriti għax il-konklużjoni tiegħi hija li naħseb li ma tantx tgħallimna minn dawn l-40 sena minn mindu Friggieri kiteb *Fil-Parlament ma Jikbrux Fjuri*. Hemmhekk, b'mod eleganti, Karlu Manju jgħid lill-politiċi: "Bnejtu l-kult tal-medjokrità." Nistaqsi: Illum għad għandna l-medjokrità fil-politika Maltija? Meta nara ċerti risposti minn politiċi Maltin bħal "U iva, b'daqshekk?" jew inkella "U ejja, come on," naħseb li, sfortunatament, din il-medjokrità għadha tirrenja u tirrenja sew.

Imbagħad, apparti l-ktieb *Fil-Parlament ma Jikbrux Fjuri* li nkiteb 36 sena ilu, Friggieri għandu l-awtobijografija tiegħu li nkitbet 23 sena wara u fiha ddedika paġna għall-ktieb *Fil-Parlament ma Jikbrux Fjuri*, paġni 655–656. Hu jibda dik il-paġna billi jistaqsi: "Fl-2008 qegħdin jikbru fjuri fil-Parlament?" Imbagħad jispiċċa dik il-parti bi kwotazzjoni minn tweġiba ta' Onorevoli li jgħid: "Napprezza l-intenzjonijiet tagħkom imma fil-Parlament ma jikbrux fjuri."

Niġi issa biex nagħmel referenza għal-lum. Friggieri ried Parlament miftuħ; miftuħ għall-poplu u għall-ideat tan-nies, li jilqa' lin-nies. Sur President, l-ewwel ħaġa li nsibu meta naslu quddiem il-Parlament hija dawk il-barrikati li qed jimbuttawna u jgħidulna: "Oqogħdu 'l barra minn hawn, intom m'intomx parti minna!" Naħseb li dik diġà hi ħaġa ħażina u trid tissewwa.

It-tieni punt. Suppost li fil-leġiżlatura li għaddiet dan il-Parlament fetaħ il-bieb għall-petizzjonijiet. Ilbieraħ, b'kumbinazzjoni, ikkomunikajt mal-Parlament dwar dan, għax jien iffirmajt xi ftit minn dawn il-petizzjonijiet, u qaluli li ġew diskussi 38 petizzjoni u ngħalqu. Jien, li ffirmajt uħud minnhom, ma naf xejn dwar dan. Il-Parlament ma weġibnix dwar il-petizzjonijiet tiegħi, li wħud minnhom naħseb li huma serjissimi. Qaluli li ngħalqu. Ir-riżultat x'inhu? Kemm minn dawn it-38 petizzjoni ngħataw raġun u kemm ġew implimentati r-rakkomandazzjonijiet?

L-aħħar riflessjoni hija fuq il-Parlament li se jerġa' jiftaħ il-ġimgħa d-dieħla. Inbidel xi ħaġa? Ħadna xi lezzjoni? Naturalment, hemm bosta wċuħ ġodda li għad iridu naraw kif se jimxu. Fil-fehma tiegħi, hemm nies li ma jistħoqqilhomx li se jkunu f'din il-Kamra. Sfortunatament, bil-manuvri – jien ngħidilhom maħmuġati – li saru mid-duwopolju li nitkellmu dwaru, se jkollna nies f'din il-Kamra li forsi ġabu inqas voti waqt li nies li ġabu aktar voti – u hawn qed nirreferi għan-nisa u mhux għalija personali – se jibqgħu barra minħabba l-gamorri li ġew miftiehma fil-Parlament Malti bejn iż-żewġ partiti biex jeskludu lill-mara Maltija. Trid tkun biss mara Nazzjonalista jew mara Laburista biex tkun tista' tiġi co-opted fil-Parlament.

L-aħħar punt. Sfortunatament, f'dan il-Parlament se jkun hawn min kellu relazzjonijiet mill-qrib ma' preżunt assassin – għandna almenu tliet deputati – u ieħor b'dell ta' hold-up. It-traġedja l-kbira mhijiex tant għax in-nies ivvotawlhom, li diġà hi traġedja, imma li l-partiti Maltin jikkandidaw dan it-tip ta' nies għall-Parlament Malti. Grazzi.

L-Ispeaker: Grazzi. Se nagħmel osservazzjoni fuq dak li għadu kif qal il-Prof. Arnold Cassola. Fir-rigward tal-barrikati, ngħid biss li ċert li l-Prof. Cassola jaf xi jsir anke f'pajjiżi oħra, u japprezza li f'ċerti sitwazzjonijiet, il-Parlament irid ikollu s-sigurtà tiegħu. Verament li mhux feliċi li hemm dawk il-barrikati u veru li hemm sistemi oħra kif tassigura s-sigurtà. Jien naċċerta lil Prof. Cassola li min-naħa tiegħi qed nagħmel minn kollox biex, kemm jista' jkun, il-Parlament ikun sigur għall-Membri waqt li jkunu deħlin hawnhekk. Id-demokrazija titlob li wieħed ikun jista' jagħmel dimostrazzjoni u protesti, però fl-istess ħin irid ikun hemm il-protezzjoni għall-Membri Parlamentari waqt li jkunu deħlin u ħerġin minn din il-binja biex jagħmlu xogħolhom.

Rigward il-Kumitat Permanenti dwar il-Petizzjonijiet tajjeb ngħid li dan il-Kumitat beda jaħdem fl-aħħar leġiżlatura meta ngħatat ukoll il-faċilità li wieħed jagħmel petizzjoni online biex b'hekk iċ-ċittadin ma jibqax at the mercy ta' Membru Parlamentari biex donnu bi pjaċir iressaqlu petizzjoni. Dik kienet xi ħaġa li ddejjaqni u għalhekk rajt li ċ-ċittadin ikollu aċċess dirett biex jagħmel petizzjoni. Rigward follow up ta' dak li jiġi deċiż, nistgħu naraw ftit anke maċ-Chairperson tal-Kumitat biex fil-leġiżlatura li jmiss: dan il-follow up forsi jkun jista' jsir aħjar. Dan huwa punt importanti li tqajjem; wara kollox għalhekk qegħdin hawnhekk.

Dwar membri li forsi jiġu eletti b'dell u mhux dell ... Dik hija d-demokrazija, li l-poplu jivvota lil min irid. Il-liġijiet isiru f'din l-istituzzjoni u la jgħaddu minn din il-Kamra, iridu jiġu osservati. Pereżempju, fir-rigward tal-liġi dwar il-kwota tan-nisa, il-Gvern u l-Oppożizzjoni qablu b'mod unanimu. Issa jien naf li l-Prof. Cassola qed jagħmel kawża f'dan ir-rigward; dik ikompliha fil-Qorti. Jien qed ngħid x'inhi l-pożizzjoni ta' din il-Kamra.

Jekk m'hawnx aktar interventi, ngħaddi biex nirringrazzja lil kulħadd għas-sehem tagħkom f'din il-konferenza. Tajjeb ngħid li din kienet l-ewwel konferenza nazzjonali u importanti mtellgħa mid-Dipartiment tal-Politika Pubblika u d-Dipartiment tal-Malti. Irrid nirrikonoxxi wkoll il-preżenza ta' Dr Emanuel Said li huwa d-Dekan tal-Fakultà tal-Ekonomija, il-Management u l-Accountancy (FEMA).

L-interventi kollha li saru kienu validissimi u saru wkoll diversi ħsibijiet li wieħed jista' jkompli jaħseb fuqhom. Mhux se noqgħod nirrepeti l-punti saljenti li kull kelliem għamel, però naħseb li tkun idea tajba li, bħalma sar f'okkażjonijiet oħra, nagħmlu traskrizzjoni tal-interventi li saru u noħorġu pubblikazzjoni ta' din il-konferenza nazzjonali bit-tema: *Il-Poter tal-Kelma*. B'hekk inkunu qed nagħtu ġieħ lil dan il-ġgant nazzjonali, il-Professur Oliver Friggieri.

Nirringrazzja lil kulħadd u nistedinkom għal ritratt kommemorattiv. Nirringrazzja wkoll lil dawk li kien hawn fl-Istrangers Gallery, li hija mimlija, għall-attendenza tagħhom.

L-Ispeaker tal-Kamra, l-Onor. Dr Anġlu Farrugia, waqt l-indirizz tiegħu fil-ftuħ tal-Konferenza.

Il-parteċipanti tal-Konferenza dakinhar tat-30 t'April 2022 fil-Parlament.